

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE

RADA NAUKOWA

ZESZYTY NUMER 108 (164)
TEORETYCZNE
RACHUNKOWOŚCI

WARSZAWA 2020

Spis treści / Table of contents

Marek Masztalerz, <i>Od Zespołu Redakcyjnego</i> – Editorial	7
Dorota Adamek-Hyska, Iwona Franczak, <i>Zobowiązania wymagalne jednostek samorządu terytorialnego – zakres ujawnień</i> – Due liabilities of territorial self-government units – the scope of disclosures .	9
Hanna Czaja-Cieszyńska, <i>Kapitał ludzki jako obszar raportowania niefinansowego na przykładzie wybranych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie</i> – Human capital as an area of non-financial reporting on the example of selected companies listed on the Warsaw Stock Exchange	23
Artur Hołda, Anna Staszal, <i>Czynniki wpływające na raportowanie odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych przez spółki notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie</i> – Analysis of factors affecting the reporting of impairment losses on net fixed assets by companies listed on the Warsaw Stock Exchange	41
Mariusz Karwowski, Monika Raulinajtys-Grzybek, Tomasz Chróstny, <i>Zastosowanie standardów GRI 2016 w polskich przedsiębiorstwach</i> – The application of the GRI 2016 standards in Polish enterprises	61
Katarzyna Kobiela-Pionnier, <i>Obszary zmian Założeń koncepcyjnych sprawozdawczości zintegrowanej w kontekście zasadniczych zmian w podejściu inwestorów do kwestii zrównoważonego rozwoju</i> – Areas of changes in the <i>International Integrated Reporting Framework</i> in the context of substantial changes in the investors’ approach to sustainable development issues	89
Joanna Krasodomska, Ewelina Zarzycka, <i>Niefinansowe kluczowe wskaźniki efektywności: regulacje i wytyczne a praktyka przedsiębiorstw</i> – Non-financial key performance indicators: regulations and guidelines versus business practice	115
Marta Mazurowska, <i>Ujęcie w rachunkowości „kolorowych certyfikatów” i praw do emisji CO₂ w świetle praktyki wybranych spółek energetycznych w Polsce</i> – Accounting for „color certificates” and CO ₂ emission rights in the light of the practice of selected energy companies in Poland	133
Marzena Remlein, Małgorzata Rówińska-Král’, <i>Nowa perspektywa bilansu. Wartość poznawcza i analityczna – studium przypadku</i> – A new balance sheet perspective. Cognitive and analytical value – case study	151

Sylwia Silska-Gembka, Anna Kamińska-Stańczak, <i>Podsumowanie dorobku publikacyjnego z obszaru etycznych aspektów rachunkowości – przegląd czasopism krajowych</i>	
– A summary of publications devoted to ethical aspects of accounting – a review of national journals	167
Katarzyna Świetla, Joanna Toborek-Mazur, <i>Motywy przejść odwrotnych i zasady ich rozliczania</i>	
– The motives of reverse acquisitions and rules of their settlement	191
Magdalena Wójcik-Jurkiewicz, <i>Raportowanie niefinansowe banków z perspektywy społecznie odpowiedzialnej – przykłady z WIG-ESG</i>	
– Non-financial reporting of banks from a socially responsible perspective – examples from WIG-ESG	207
W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization	
Małgorzata Czerny, <i>Muslim auditors' ethics</i>	
– Etyka muzułmańskiego audytora	229
Bartosz Kurek, <i>Event study methodology – what for, how and for whom?</i>	
– Metodyka analizy zdarzeń – po co, jak i dla kogo?	241
Informacje dla autorów	259
Instructions for authors	273

Zobowiązania wymagalne jednostek samorządu terytorialnego – zakres ujawnień

DOROTA ADAMEK-HYSKA, IWONA FRAN CZAK

Streszczenie

Celem artykułu jest analiza zakresu ujawnień zobowiązań wymagalnych w systemie sprawozdawczości wybranych jednostek samorządu terytorialnego. Posiadanie zobowiązań wymagalnych (tj. nierozliczonych w terminie lub przeterminowanych) przez te podmioty sektora finansów narusza prawnie określone zasady gospodarowania środkami publicznymi, tj. są czynnikiem powodującym utratę płynności finansowej i naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a także stanowią tytuł dłużny zaliczany do państwowego długu publicznego. W artykule dokonano analizy sprawozdań budżetowych z wykonania planu wydatków i operacji finansowych jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego za lata 2016–2018. Metodyka badania została dopasowana do charakteru zmiennych i opiera się na nieparametrycznych testach statystycznych. Istotność statystyczna różnic między rozkładem zmiennej opisującej stosunek zobowiązań wymagalnych do zobowiązań ogółem a wybraną zmienną grupującą zbadana została za pomocą testu sumy rang Kruskala-Wallisa. Badaniu poddano także regulacje prawne oraz literaturę z zakresu finansów publicznych i sprawozdawczości budżetowej.

Abstract

Due liabilities of territorial self-government units – the scope of disclosures

The article is an analysis of disclosures of due liabilities in the system of reporting used by territorial self-government units. The due liabilities (i.e., liabilities that have not been settled on time or liabilities that are past) of the units in question infringe legally regulated principles of managing public means, i.e., they

are a factor that results in the loss of financial liquidity, and they infringe discipline of the public finance. Due liabilities are also a debt that is included in public debt. The article includes analyses of budget financial statements that refer to the expenditure plans and financial operations of territorial self-government units in the Silesian Province in the period 2016-2018. The research methodology was adjusted to the variables and is based on non-parametric statistical tests. The ANOVA Kruskal-Wallis test by ranks was used to test the statistical significance of differences between the distribution of a variable that describes the relationship between due liabilities to total liabilities and a selected nominal variable. Legal regulations and relevant public finance literature and budget financial statement reporting literature were also subject to this research.

Kapitał ludzki jako obszar raportowania niefinansowego na przykładzie wybranych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie

HANNA CZAJA-CIESZYŃSKA

Streszczenie

Upowszechnienie się koncepcji zrównoważonego rozwoju spowodowało, że ważnym obszarem raportowania niefinansowego jest kapitał ludzki. Złożoność i wielowymiarowość tej kategorii powoduje jednak, że raportowanie kwestii pracowniczych i stosowane do tego wskaźniki są bardzo zróżnicowane. Celem artykułu jest ocena porównywalności ujawnień niefinansowych na temat kapitału ludzkiego w raportach wybranych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Niniejszy artykuł uzupełnia istniejący dorobek naukowy związany z raportowaniem niefinansowym, identyfikując obszar dysfunkcyjny, jakim jest porównywalność. Na potrzeby niniejszego opracowania zastosowano następujące metody badawcze: studia literaturowe, analizę regulacji prawnych, analizę danych wtórnych w postaci raportów niefinansowych oraz metody indukcji i syntezy użyte podczas formułowania wniosków. Do badania wybrano 10 największych pod względem kapitalizacji rynkowej spółek giełdowych wchodzących w skład indeksu WIG20. Przebadano raporty niefinansowe za rok 2019. Badanie zostało podzielone na pięć etapów, które odzwierciedlają pięć kategorii ujawnień na temat kwestii pracowniczych, tj. poziom zatrudnienia i poziom wynagrodzeń, relacje z pracownikami i wolność zrzeszania się, bezpieczeństwo i higienę pracy, rozwój i edukację oraz różnorodność i równość szans. W ramach każdej kategorii zdefiniowane zostały maksymalnie trzy mierniki niefinansowe. Przeprowadzone badanie potwierdziło, że poddane analizie raporty niefinansowe w żadnej kategorii nie były w pełni porównywalne.

Abstract

Human capital as an area of non-financial reporting on the example of selected companies listed on the Warsaw Stock Exchange

The spread of the concept of sustainable development has meant that human capital is an important area of non-financial reporting. However, the complexity and multidimensionality of this category mean that employee reporting and the indicators used for it are very diverse. The purpose of the article is to assess the comparability of non-financial disclosures about human capital in the reports of selected companies listed on the Warsaw Stock Exchange. This article supplements the existing scientific achievements related to non-financial reporting, identifying the dysfunctional area of comparability. For the purposes of this study, the following research methods were used: a literature review, analysis of legal regulations, analysis of secondary data in the form of non-financial reports, as well as induction and synthesis methods used in formulating applications. The ten largest companies listed in the WIG-20 index were selected for the study. The research covered non-financial reports for 2019. The study was divided into five stages, which reflect five categories of disclosures on employee issues, i.e., the level of employment and salary, relations with employees and freedom of association, occupational health and safety, development and education, and diversity and equal opportunities. Within each category, a maximum of three non-financial measures have been defined. The study confirmed that none of the non-financial reports analyzed in any of the categories were fully comparable.

Czynniki wpływające na raportowanie odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych przez spółki notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie

ARTUR HOŁDA, ANNA STASZEL

Streszczenie

Celem artykułu jest syntezyzacja problematyki czynników mogących mieć wpływ na fakt raportowania odpisów z tytułu utraty wartości. W artykule przedstawiono wyniki badań własnych autorów obejmujące analizę czynników, które mogą mieć istotny wpływ na fakt raportowania odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych w sprawozdaniach finansowych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. W ramach badań przyjęto następujące hipotezy, że częściej dokonują odpisów z tytułu utraty wartości jednostki, które: (1) sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z MSR, (2) jednostki duże, (3) jednostki produkcyjne, (4) jednostki, będące w obrocie giełdowym dłużej niż 13 lat, (5) jednostki o gorszej kondycji finansowej (mierzonej autorskim wskaźnikiem kondycji finansowej). Celem postawionych hipotez i ich weryfikacji było ustalenie czynników, które mogą mieć znaczący wpływ na fakt dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości. Hipotezy zostały zweryfikowane za pomocą analizy danych zawartych w sprawozdaniach finansowych 148 spółek notowanych na GPW w Warszawie za lata 2007–2014 (łącznie przeanalizowano 1184 jednostkowych sprawozdań finansowych) oraz testowania statystycznego. Badania mogą być ważne dla organów stanowiących regulacje rachunkowości, jak również szeroko rozumianych użytkowników sprawozdań finansowych, w szczególności biegłych rewidentów, księgowych i inwestorów. Przeprowadzone badania poszerzają dorobek poznawczy nurtu badań nad jakością ujawnień w zamknięciu rocznym.

Abstract

Analysis of factors that affect the reporting of impairment losses on net fixed assets by companies listed on the Warsaw Stock Exchange

The paper aims to present the results of the authors' own research, including an analysis of factors that may have a significant impact on reporting impairment losses of net fixed assets in the financial statements of companies listed on the Warsaw Stock Exchange. As part of the research, the authors tested the following hypotheses: (1) entities that prepare financial statements in accordance with IAS, (2) large entities, (3) production units, (4) entities that have been listed on the stock exchange for more than 13 years, and (5) entities in a poor financial condition are significantly more likely to make impairment losses. In the research, the hypotheses were verified by analyzing data contained in the financial statements of 148 companies listed on the Warsaw Stock Exchange for the years 2007–2014: a total of 1184 individual financial statements were analyzed using statistical testing. Audits may be important for the bodies that constitute accounting regulations, as well as for the users of financial statements in the broadest sense, in particular, auditors, accountants, and investors. The research broadens the cognitive achievements of the current research on the quality of year-end disclosure documents.

Zastosowanie standardów GRI 2016 w polskich przedsiębiorstwach

*MARIUSZ KARWOWSKI, MONIKA RAULINAJTYS-GRZYBEK,
TOMASZ CHRÓSTNY*

Streszczenie

Aspekty zrównoważonego rozwoju coraz częściej są ujmowane w raportach polskich przedsiębiorstw. Zakres informacji prezentowanych przez organizacje wynika z obowiązujących wytycznych, regulacji,

jak również przyjętych dobrych praktyk. Najbardziej powszechnymi i kompleksowymi wytycznymi w zakresie raportowania zrównoważonego rozwoju są standardy *Global Reporting Initiative (GRI)*, stosowane przez liczne organizacje na całym świecie. Celem artykułu jest przedstawienie standardów GRI z 2016 roku i ich zastosowania w polskich przedsiębiorstwach, które jako pierwsze wdrożyły je w swoich raportach. Zastosowaną metodą badawczą jest analiza treści raportów wybranych polskich przedsiębiorstw. Jak wynika z przeprowadzonych badań, szczegółowe informacje związane ze zrównoważonym rozwojem nie są powszechnie ujawniane. W badanych raportach ujęto około 30% wymaganych informacji dotyczących aspektów ekonomicznych i społecznych oraz zaledwie 10% informacji na temat aspektów środowiskowych, co oznacza umiarkowany poziom w porównaniu do innych krajów. Badanie przyczyniło się do poznania obecnych praktyk raportowania zrównoważonego rozwoju według standardów GRI z 2016 roku w Polsce. Może pomóc innym organizacjom rozważyć wdrożenie GRI do swojego raportowania oraz być przydatne dla osób zajmujących się tego typu raportowaniem.

Abstract

The application of the GRI 2016 standards in Polish enterprises

Aspects of sustainable development are increasingly included in the reports of Polish enterprises. The scope of information presented by organizations results from applicable guidelines, regulations as well as accepted good practices. The most common and comprehensive guidelines in the field of sustainable development reporting are the Global Reporting Initiative standards, which used by numerous organisations around the world. The aim of the article is to present the GRI standards 2016 and their application in the first Polish enterprises to implement them in their reports. The research method used is the content analysis of reports of selected Polish enterprises. According to the research, detailed information related to sustainable development is not widely disclosed. Approximately 30% of the required information on economic and social aspects, and only 10% of information on environmental aspects, was included in the reports, which means a moderate level compared to other countries. The study contributes to the understanding of current sustainable development reporting practices according to the GRI standards 2016 in Poland. It can help other organisations consider implementing GRI in their reporting, and it might be relevant for people dealing with this type of reporting.

Obszary zmian Założeń koncepcyjnych sprawozdawczości zintegrowanej w kontekście zasadniczych zmian w podejściu inwestorów do kwestii zrównoważonego rozwoju

KATARZYNA KOBIELA-PIONNIER

Streszczenie

Celem artykułu jest prezentacja i ocena aktualnych działań Międzynarodowej Rady ds. Raportowania Zintegrowanego (IIRC) na rzecz ulepszenia *Założeń koncepcyjnych sprawozdawczości zintegrowanej*, w tym szczególnie założeń opublikowanego dokumentu pt. *Integrated Thinking & Strategy. State of Play Report*, jak też proponowanej zmiany w podejściu do głównego użytkownika raportu zintegrowanego zgodnie z publikacją *Topic Paper 3: Charting a path forward*. Kontekst dla tej oceny stanowią zmiany w podejściu do danych niefinansowych, jakie zachodzą obecnie w środowisku inwestorów, którzy nie tylko coraz mocniej interesują się danymi dotyczącymi kwestii ESG, by na tej podstawie podejmować decyzje inwestycyjne, ale również włączają je do swojej własnej działalności biznesowej. W toku prowadzonego wywodu autorka wskazuje, iż głównym celem działań IIRC jest przejście od monokapitalizmu do multikapitalizmu jako nowej doktryny ekonomicznej XXI wieku, czemu mają sprzyjać zmiany w *Założeniach* <IR> oraz projekt ulepszonego modelu procesu tworzenia wartości. Planowana przez IIRC zmiana głównego użytkownika raportu zintegrowanego z dawcy kapitału finansowego na dawców wszystkich kapitałów wydaje się stanowić pierwszy element materializacji koncepcji multikapitalizmu.

Abstract

Areas of changes in the *International Integrated Reporting Framework* in the context of substantial changes in the investors' approach to sustainable development issues

The purpose of the article is to present and evaluate the current activities of the International Integrated Reporting Council to improve the International <IR> Framework, in particular the considerations contained in the document *Integrated Thinking & Strategy. State of Play Report*, as well as the proposed change in the approach to the main user of the integrated report in accordance with *Topic Paper 3: Charting a path forward*. The context for the evaluation is the profound changes in the approach to non-financial information currently taking place among providers of financial capital. They are not only increasingly interested in ESG issues to make investment decisions on this basis, but they also include them in their own business activities. In the course of her argument, the author indicates that the main purpose of the IIRC's activities is the transition from monocapitalism to multi-capitalism as a new economic doctrine for the 21st century, which is to be supported by changes in the <IR> Framework and the design of an improved value creation model. The change of the main user of integrated reporting from the provider of financial capital to providers of all capitals planned by IIRC seems to constitute the first element of the materialization of the concept of multi-capitalism.

Obszary zmian Założeń koncepcyjnych sprawozdawczości zintegrowanej w kontekście zasadniczych zmian w podejściu inwestorów do kwestii zrównoważonego rozwoju

KATARZYNA KOBIELA-PIONNIER

Streszczenie

Celem artykułu jest prezentacja i ocena aktualnych działań Międzynarodowej Rady ds. Raportowania Zintegrowanego (IIRC) na rzecz ulepszenia *Założeń koncepcyjnych sprawozdawczości zintegrowanej*, w tym szczególnie założeń opublikowanego dokumentu pt. *Integrated Thinking & Strategy. State of Play Report*, jak też proponowanej zmiany w podejściu do głównego użytkownika raportu zintegrowanego zgodnie z publikacją *Topic Paper 3: Charting a path forward*. Kontekst dla tej oceny stanowią zmiany w podejściu do danych niefinansowych, jakie zachodzą obecnie w środowisku inwestorów, którzy nie tylko coraz mocniej interesują się danymi dotyczącymi kwestii ESG, by na tej podstawie podejmować decyzje inwestycyjne, ale również włączają je do swojej własnej działalności biznesowej. W toku prowadzonego wywodu autorka wskazuje, iż głównym celem działań IIRC jest przejście od monokapitalizmu do multikapitalizmu jako nowej doktryny ekonomicznej XXI wieku, czemu mają sprzyjać zmiany w *Założeniach* <IR> oraz projekt ulepszonego modelu procesu tworzenia wartości. Planowana przez IIRC zmiana głównego użytkownika raportu zintegrowanego z dawcy kapitału finansowego na dawców wszystkich kapitałów wydaje się stanowić pierwszy element materializacji koncepcji multikapitalizmu.

Abstract

Areas of changes in the *International Integrated Reporting Framework* in the context of substantial changes in the investors' approach to sustainable development issues

The purpose of the article is to present and evaluate the current activities of the International Integrated Reporting Council to improve the International <IR> Framework, in particular the considerations contained in the document *Integrated Thinking & Strategy. State of Play Report*, as well as the proposed change in the approach to the main user of the integrated report in accordance with *Topic Paper 3: Charting a path forward*. The context for the evaluation is the profound changes in the approach to non-financial information currently taking place among providers of financial capital. They are not only increasingly interested in ESG issues to make investment decisions on this basis, but they also include them in their own business activities. In the course of her argument, the author indicates that the main purpose of the IIRC's activities is the transition from monocapitalism to multi-capitalism as a new economic doctrine for the 21st century, which is to be supported by changes in the <IR> Framework and the design of an improved value creation model. The change of the main user of integrated reporting from the provider of financial capital to providers of all capitals planned by IIRC seems to constitute the first element of the materialization of the concept of multi-capitalism.

Niefinansowe kluczowe wskaźniki efektywności: regulacje i wytyczne a praktyka przedsiębiorstw

JOANNA KRASODOMSKA, EWELINA ZARZYCKA

Streszczenie

Zgodnie z dyrektywą 2014/95/EU, duże jednostki zainteresowania publicznego (JZP) muszą przedstawić m.in. opis modelu biznesowego, zasady działania dotyczące kwestii środowiskowych, społecznych i pracowniczych, jak również niefinansowe kluczowe wskaźniki efektywności (*key performance indicators* – KPIs). Celem artykułu jest identyfikacja praktyk dużych JZP działających w Polsce w zakresie ujawniania niefinansowych KPIs i ustalenie, czy występują wśród nich prawidłowości. Próba badawcza obejmuje 169 spółek publicznych ujawniających informacje niefinansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości. Dane zostały zebrane ręcznie z niefinansowych sprawozdań (oświadczeń) opublikowanych w 2019 roku. W badaniach wykorzystano metodę analizy treści. Pozyskane dane zostały zbadane z wykorzystaniem analizy skupień. Wyniki badań wskazują, że choć spółki prezentują KPIs w sposób bardzo zróżnicowany, można zauważyć w tym zakresie pewne prawidłowości. Zidentyfikowano dwie grupy JZP: (1) te, które ujawniają wskaźniki dotyczące działalności operacyjnej i społecznej, (2) te, które raportują wskaźniki środowiskowe i pracownicze. Dalsza analiza pozwoliła wyróżnić spółki koncentrujące się na raportowaniu wskaźników dotyczących: (1) środowiska, (2) działalności operacyjnej oraz (3) charakteryzujących się ogólnie umiarkowanym poziomem ujawnień KPIs w obszarach operacyjnym, środowiskowym i społecznym. Wyniki badań poszerzają wiedzę z zakresu raportowania informacji niefinansowych przez duże JZP oraz mają znaczenie praktyczne dla samych spółek oraz instytucji i organizacji zajmujących się sprawozdawczością przedsiębiorstw w Polsce.

Abstract

Non-financial key performance indicators: regulations and guidelines versus business practice

According to Directive 2014/95/EU, large public interest entities (PIEs) must disclose, i.e., a description of their business model, policies regarding environmental, social and employee matters, as well as non-financial key performance indicators (KPIs). The aim of the paper is to identify the practices of large PIEs operating in Poland as regards non-financial KPIs disclosures and to recognize any regularities among them. Our sample consists of 169 public companies that are required to provide non-financial disclosures according to the Act on Accounting. The data was hand-collected from non-financial statements (reports) in 2019. The main research method is content analysis. The data was examined using cluster analysis. Research findings indicate that although companies present KPIs in a very diverse way, some regularities can be observed. Two groups of PIEs have been identified: (1) those that reveal KPIs on operational and social activities, and (2) those that report environmental and employee indicators. Further analysis made it possible to identify companies that focus on reporting KPIs on (1) the environment, (2) operating activities, and (3) with generally moderate disclosure levels of non-financial KPIs in operational, environmental, and social areas. The results of the research increase knowledge in the field of reporting of non-financial information by large PIEs and are of practical importance for companies themselves, as well as for institutions and organizations which deal with corporate reporting in Poland.

Ujęcie w rachunkowości „kolorowych certyfikatów” i praw do emisji CO₂ w świetle praktyki wybranych spółek energetycznych w Polsce

MARTA MAZUROWSKA

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie i ocena istniejących regulacji prawnych oraz praktyki sposobu prezentacji świadectw pochodzenia energii oraz praw do emisji CO₂ przez wybrane przedsiębiorstwa energetyczne działające na terenie Polski. Punktem wyjścia do rozwiązania problemu badawczego była pre-

zentacja istoty wskazanych instrumentów również z perspektywy rachunkowości. Można zauważyć podobieństwa w zakresie zarówno intencji stworzenia praw do emisji CO₂ oraz praw majątkowych, jak i ich sposobu funkcjonowania, pomimo uregulowania ich w odrębnych aktach prawnych. Dokonana w dalszej części analiza sprawozdań finansowych sporządzonych zarówno według ustawy o rachunkowości w Polsce, jak i MSSF pokazała brak jednolitego podejścia do identyfikacji i prezentacji omawianych składników w sprawozdaniach finansowych. Zdaniem autorki wynika to przede wszystkim z niezwykle skomplikowanego mechanizmu działania analizowanych instrumentów z punktu widzenia kadry finansowo-księgowej, a także regulatorów rachunkowości. Rozważania zostały uzupełnione o rekomendacje związane z koniecznością wypracowania rozwiązań w formie wytycznych KSR i MSSF stworzonych w ramach ścisłej współpracy z przedsiębiorstwami oraz organizacjami związanymi z branżą energetyczną.

Abstract

Accounting for „color certificates” and CO₂ emission rights in the light of the practice of selected energy companies in Poland

The purpose of this article is to evaluate the legal regulations and practice of presenting energy certificates and CO₂ emission allowances by the largest energy companies operating in Poland. The starting point for solving the research problem was to present the nature of the indicated instruments also from an accounting perspective. Similarities can be noticed in terms of both the intention to create these instruments and how they function, despite their dependence on completely separate legal regulations. The following analysis of the financial statements prepared both according to Polish Accounting Law and IFRS showed a lack of a unified approach to identifying and presenting the discussed components in the financial statements. According to the author, this is primarily due to the extremely complicated way the instruments operate analyzed from the point of view of financial and accounting staff. The considerations have been supplemented with the author's recommendations related to the need for common solutions in the form of National Accounting Standards guidelines created in close cooperation with enterprises and organizations related to the energy industry.

Nowa perspektywa bilansu. Wartość poznawcza i analityczna – studium przypadku

MARZENA REMLEIN, MAŁGORZATA RÓWIŃSKA-KRÁŁ

Streszczenie

Bilans jest postrzegany jako istotny element sprawozdania finansowego o największym zakresie informacji umożliwiających ocenę sytuacji majątkowej i finansowej każdego podmiotu gospodarczego. Wyniki analizy finansowej, dokonanej na podstawie informacji zawartych w bilansie, są wykorzystywane zarówno przez interesariuszy zewnętrznych, np. inwestorów, jak i kadrę zarządzającą. Brak jednak rozważań na temat struktury i merytorycznego zakresu poszczególnych pozycji bilansowych. Autorki dostrzegają ten problem i podejmują próbę jego rozwiązania. Problem badawczy niniejszego artykułu odnosi się do sposobu prezentacji zasobów majątkowych oraz pozycji kapitałowych w bilansie oraz ich wartości poznawczej. Przedmiotem prowadzonych w niniejszym artykule rozważań jest autorska koncepcja bilansu odnosząca się do innego, aniżeli w formule obowiązującej według ustawy o rachunkowości, ujęcia składników majątkowych oraz źródeł ich finansowania. Celem artykułu jest zaprezentowanie walorów poznawczych i analitycznych autorskiej koncepcji prezentacji aktywów i pasywów w bilansie. W części teoretycznej przeprowadzono studia literatury, natomiast w części empirycznej zastosowano metodę studium przypadku oraz metody analizy finansowej. O oryginalności badań świadczy autorska propozycja bilansu oraz zaprezentowanie jej walorów poznawczych i analitycznych. Wnioski wysunięte z przeprowadzonych rozważań i badań empirycznych dowodzą, że zaproponowany bilans ma istotną wartość poznawczą oraz analityczną.

Abstract

A new balance sheet perspective. Cognitive and analytical value – case study

The balance sheet is seen as an important element of the financial statement with the largest scope of information, enabling the assessment of the property and financial standing of each company. The results of the financial analysis based on the information of the balance sheet are used by both external stake-

holders and the management. However, there are no considerations regarding the structure and substantive scope of individual balance sheet items. The authors notice this problem and try to solve it. The research problem of this paper relates to how assets, equity, and liabilities are presented in the balance sheet, as well as their cognitive value. The aim of the paper is to present the cognitive and analytical values of the author's concept of presenting assets, equity, and liabilities in the balance sheet. In the theoretical part, a literature review was carried out, while in the empirical part, the case study method and financial analysis methods were used. The originality of the research is demonstrated by the original balance sheet proposal and a presentation of its cognitive and analytical values. The conclusions drawn from the considerations and empirical studies demonstrate that the proposed balance sheet has significant cognitive and analytical value.

Podsumowanie dorobku publikacyjnego z obszaru etycznych aspektów rachunkowości – przegląd czasopism krajowych

SYLWIA SILSKA-GEMBKA, ANNA KAMIŃSKA-STAŃCZAK

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest podsumowanie polskiego dorobku publikacyjnego w obszarze etyki w rachunkowości. Aby ten cel osiągnąć, dokonano analizy ilościowej oraz analizy treści ponad 100 artykułów dotyczących etycznych aspektów rachunkowości, opublikowanych w krajowych czasopiśmie. Wyniki przeprowadzonego badania wskazują, że w większości prac kwestie etyczne porusza się wyłącznie w ujęciu czysto teoretycznym, a ich autorzy koncentrują się w szczególności na podejściu do etyki w rachunkowości z perspektywy etyki zawodowej. Przeprowadzona analiza piśmiennictwa pozwoliła na zidentyfikowanie luki badawczej oraz wskazanie dalszych możliwych kierunków dociekań naukowych w postaci pogłębionych studiów teoretycznych oraz badań empirycznych. Wnioski z przeprowadzonego badania mogą zatem stanowić cenną wskazówkę dla przedstawicieli polskiej nauki, zainteresowanych omawianą problematyką, i stanowić krok w kierunku podjęcia przez nich badań w nieeksplorowanych dotąd obszarach. Dokonany przegląd piśmiennictwa stanowi pierwsze w Polsce kompleksowe podsumowanie dotychczasowych dokonań polskich badaczy dotyczących etycznych aspektów rachunkowości.

Abstract

Summary of publications devoted to ethical aspects of accounting – a review of national journals

The purpose of this paper is to summarize the Polish publications devoted to the ethical aspects of accounting. Based on more than 100 articles gathered from national journals, this paper analyses the quantitative as well as the thematic aspects of the publications. The results of the study indicate that the majority of articles are theoretical and are concerned with the accounting profession. The literature analysis made it possible to identify the research gap. It also indicates the directions for further research, which may be conducted in the form of in-depth theoretical and empirical studies. Therefore, the findings of the study may provide valuable guidance for Polish researchers interested in the discussed issues, and they constitute a starting point for conducting new research in areas not yet explored. This literature review is the first comprehensive summary of the accomplishments of Polish researchers in the field of ethical aspects of accounting in Poland.

Motywy przejść odwrotnych i zasady ich rozliczania

KATARZYNA ŚWIETLA, JOANNA TOBOREK-MAZUR

Streszczenie

W ostatnich latach coraz częściej w procesach koncentracji kapitału mówimy o przejściach odwrotnych. Sytuacje te związane są z wykorzystaniem pewnych przywilejów ekonomicznych, podatkowych i innych przez spółki będące często inicjatorem takiego przedsięwzięcia. Celem artykułu jest między innymi

przedstawienie przesłanek, jakimi kierują się podmioty gospodarcze podejmując decyzje o przeprowadzeniu przejścia odwrotnego (*reverse acquisitions*). Jest to proces, w którym występuje specyficzny rodzaj przejścia kontroli nad jedną jednostką przez inną jednostkę. W tych przypadkach następuje odwrócenie typowych relacji między podmiotami uczestniczącymi w procesie połączenia, gdyż przedmiotem przejścia stają się jednostki posiadające kontrolę nad jednostkami, które je przejmują. Bardzo ważną rolę w rozliczaniu tych procesów mają regulacje Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) nr 3 „Połączenia jednostek”. Pozwalają one na właściwe ujęcie tych relacji. Autorki opierając się na przykładach liczbowych przedstawiły zasady rozliczania takiego połączenia. Tym samym potwierdziły rolę rachunkowości, która realizuje zasadę wiernego i rzetelnego przedstawienia tego procesu. Zastosowana analiza literatury i regulacji prawnych oraz wnioskowanie dedukcyjne pozwoliły na wskazanie najważniejszych motywów tego typu połączeń.

Abstract

The motives of reverse acquisitions and rules of their settlement

In recent years, there has been increasing talk about reverse acquisitions in capital concentration processes. These situations are associated with the use of certain economic, tax, and other privileges by companies that are often the initiator of such undertakings. The purpose of the article is, among others, to present the premises that guide economic entities when making decisions about reverse acquisitions. It is a process in which there is a specific type of acquisition of control of one entity by another. In these cases, there is a reversal of typical relationships between entities involved in the merger, because the entities that have control over the entities that acquire them are taken over. The regulations of the International Financial Reporting Standard (IFRS) No. 3 "Business Combinations" have a very important role in accounting for these processes. They allow for the proper recognition of these relationships. Based on numerical examples, the authors present the rules for accounting for such a combination. Thus, they confirm the role of accounting, which implements the principle of faithful and reliable presentation of this process. A critical analysis of the literature and legal regulations, as well as deductive reasoning, made it possible to determine the most important motives of this type of connection.

Raportowanie niefinansowe banków z perspektywy społecznie odpowiedzialnej – przykłady z WIG-ESG

MAGDALENA WÓJCIK-JURKIEWICZ

Streszczenie

Celem artykułu jest ocena praktyk raportowania niefinansowego stosowanego przez banki należące do nowego indeksu giełdowego WIG-ESG na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, ze wskazaniem zakresu, formy oraz obowiązujących standardów. Do 2017 roku raportowanie niefinansowe w krajach UE, w tym w Polsce, było ustalane na zasadzie dobrowolności i nie było uregulowane przepisami prawa. Za punkt zwrotny uznaje się dyrektywę 2014/95/UE obowiązującą od 1 stycznia 2017 roku oraz jej transpozycję do ustawy o rachunkowości. Artykuł jest następstwem wcześniejszych badań prowadzonych przez autorkę (blisko 100 raportów niefinansowych banków), w wyniku których podjęto próbę oceny takiego *status quo*, zaczynając od banków. Autorka zdecydowała się na analizę ośmiu raportów niefinansowych banków wchodzących w skład indeksu WIG-ESG za rok 2019, uznając tym samym wskazane banki za „społecznie odpowiedzialne” i traktując wskazaną próbę jako reprezentatywną. Zastosowane metody badawcze obejmują studia literaturowe, analizę treści i porównawczą oraz metodę dedukcji. Artykuł jest jednym z pierwszych badań dotyczących oceny raportów niefinansowych banków po 1 stycznia 2017 roku i tym samym uzupełnia lukę badawczą w tym obszarze w Polsce. Zaproponowane przez autorkę trzy parametry z obszaru społecznego zostały dobrane w sposób prawidłowy i będą stanowiły istotny wkład do dalszych, rozszerzonych badań z zakresu raportowania niefinansowego, dołączając kolejne kryteria do oceny spółek w obszarze społecznie odpowiedzialnym.

Abstract

Non-financial reporting of banks from a socially responsible perspective – examples from WIG-ESG

The purpose of the article is to assess the non-financial reporting practices used by banks belonging to the new WIG-ESG stock index on the Warsaw Stock Exchange, indicating the scope, form, and mandatory standards. Until 2017, non-financial reporting in EU countries, including Poland, was established on a voluntary basis and was not regulated by law. Directive 2014/95/EU on the disclosure of non-financial and diversity information (effective from 1 January 2017) and its transposition into the Accounting Act are considered a turning point. The article follows previous research conducted by the author (nearly 100 reports of non-financial banks), which resulted in an attempt to assess the current state of affairs, starting with banks. The author decided to analyze eight reports of non-financial banks included in the WIG-ESG index for 2019, considering those banks to be "socially responsible", and treating this sample as representative. The research methods used include a literature review, content analysis, comparative analysis, and the deduction method. The article is one of the first studies to assess banks' non-financial reports after January 1, 2017, and thus it fills the research gap in this area. The three parameters proposed by the author in the area of social responsibility were selected correctly and will constitute a significant contribution to further, extended research in the field of non-financial reporting, adding further criteria for the assessment of companies in the area of social responsibility.

W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization

Muslim auditors' ethics

MALGORZATA CZERNY

Abstract

The article discusses Islamic ethics and the impact it has on the professional ethics of Muslim auditors. Based on studies of the available literature on the subject and the Qur'an, the paper identifies the source of Muslim ethics and indicates that its perspective is slightly different from the perspectives known in the West. It also identifies the ethical principles which should be followed by a Muslim auditor. The analysis of the sources indicates that Islamic ethics and the understanding of certain principles and rules in Muslim countries differ (for cultural and religious reasons) from the perspective commonly adopted in other countries, hence the belief that it is necessary to create their own code of ethics for professionals, such as auditors. Attempting to assess how cultural norms affect professional ethics, based on a selected example of professional audit practitioners in Muslim countries, the article may be a prelude to further research in this direction, not necessarily in relation to the Islamic cultural circle.

Streszczenie

Etyka muzułmańskiego audytora

Artykuł omawia etykę islamską i wpływ, jaki ma ona na etykę zawodową muzułmańskiego audytora. Wskazano w nim, na podstawie studiów dostępnej literatury przedmiotu i Koranu, źródła muzułmańskiej etyki, jej nieco odmienną, od znanych na Zachodzie teorii, perspektywę, a także zasady etyczne, którymi kierować się winien muzułmański audytor. Analiza źródeł wskazuje, że rozumienie pewnych zasad i reguł ze względów kulturowo-religijnych w krajach muzułmańskich różni się od perspektywy przyjętej w krajach przynależnych do innych kręgów kulturowych, dlatego jest przekonanie o konieczności stworzenia własnego kodeksu etycznego dla profesjonalistów, takich jak audytor. Podejmując próbę oceny, w jaki sposób normy kulturowe oddziałują na etykę zawodową na wybranym przykładzie osób zajmujących się zawodowo audytem w krajach muzułmańskich, artykuł może stanowić wstęp do dalszych badań w tym kierunku, niekoniecznie w odniesieniu do islamskiego kręgu kulturowego.

Event study methodology – what for, how and for whom?

BARTOSZ KUREK

Abstract

Event studies make it possible to quantify the market reaction to releases of various types of information. An event study is one of the few tools that may be used to determine a causal effect. The aim of this paper is to present and explain an algorithm for conducting an event study that academics and practitioners who represent the accounting discipline may apply to investigate the market reaction to various events, such as releases of accounting information. The algorithm comprises six steps: 1) identifying the event that is going to be examined, 2) selecting companies, 3) identifying when information about the event was released and identifying the event window, 4) choosing an estimation window, 5) choosing and estimating a model of normal investor behavior, and calculating the abnormal level of investor behavior, 6) verifying statistical hypotheses with the use of parametric and non-parametric tests. The paper fills the research gap by presenting the kernel of an event study and the usefulness of event studies in empirical accounting research. Analysis and critique of the literature are used as the research method.

Streszczenie

Metodyka analizy zdarzeń – po co, jak i dla kogo?

Analiza zdarzeń umożliwia kwantyfikację reakcji rynku na ujawnienie różnego typu informacji. Analiza zdarzeń jest jednym z niewielu narzędzi, które mogą być używane do ustalenia związku przyczynowo-skutkowego. Celem artykułu jest przedstawienie i wyjaśnienie algorytmu analizy zdarzeń, który może być wykorzystany przez badaczy i praktyków reprezentujących dziedzinę rachunkowości do zbadania reakcji rynku na różne zdarzenia, takie jak ujawnienie informacji z rachunkowości. Algorytm składa się z sześciu kroków: identyfikacja zdarzenia, dobór przedsiębiorstw, identyfikacja czasu upublicznienia informacji o zdarzeniu i identyfikacja okna zdarzenia, wybór okna estymacyjnego, wybór i estymacja modelu normalnego działania inwestorów oraz obliczanie jego nietypowego poziomu, weryfikacja hipotez statystycznych z wykorzystaniem parametrycznych i nieparametrycznych testów. Artykuł wypełnia lukę badawczą poprzez przedstawienie sedna analizy zdarzeń i jej użyteczności w empirycznych badaniach w rachunkowości. W opracowaniu wykorzystano metodę analizy i krytyki piśmiennictwa.